Hawaii Hawaiian Language Arts

Grade 7-12

Ka ʻŌlelo

1 Ka ʻŌlelo Walewaha 1.1

1.1 Hoʻopuka ʻia ka ʻōlelo, 7-8.O.1.1

a e alakaʻi pono ai iā haʻi i kekahi hana nāna e hana 7-8.O.1.1.A

e e hōʻike leʻa ai i ka pōʻaiapili ma ka ʻōlelo uluwale 7-8.O.1.1.E

i e wehewehe ai i kekahi kumuhana me ka hoʻohana ʻana i nā laʻana e kākoʻo ai i kona manaʻo 7-8.O.1.1.I

o e pono ai ke kūkā kamaʻilio 7-8.O.1.1.O

2.1 Haʻiʻōlelo ma mua o ke anaina e pili i kekahi kumuhana i hāʻawi ʻia iā ia me ke kahe kūpono o ka ʻōlelo. 7-8.O.2.1

2.2 He haʻiʻōlelo uluwale paha, a i ʻole he haʻiʻōlelo me ka hoʻohana ʻana paha i hōʻikeʻike ʻenehana e kōkua ai i kāna mea e haʻiʻōlelo ana 7-8.O.2.2

3.1 Hoʻokomo ʻia ka ʻōlelo noʻeau ma kahi kūpono. 7-8.O.3.1

2 Ka Hoʻomaopopo 1.2

4.1 Kālailai ka haumāna i nā mea āna i ʻaʻapo mai ai mai nā kūmole i lohe ʻia. 7-8.O.4.1

5.1 Maopopo ka loina kuʻuna o kāna i lohe ai a helu ʻia me ka wehewehena. 7-8.O.5.1

Ke Mele/Oli

1 Ke Kālailai Mele/Oli 2.1

1.1 Kālailai i ka haʻawina a me ka manaʻo nui o kekahi mele 7-8.MO.1.1

a me ka hoʻohālikelike pū ʻana i nā mele ʻē aʻe i paʻa ʻē iā ia. 7-8.MO.1.1.A

e me ka wae/wehewehe ʻana i ka pōʻaiapili kūpono e hoʻohana ʻia ai ke mele 7-8.MO.1.1.E

o ma o ke kuhi ʻana i ka manaʻo o ke kaona i ʻike ʻia ma nā mele 7-8.MO.1.1.O

2.1 Hoʻohālikelike a kālailai ʻia hoʻi nā mele Hawaiʻi o nā ʻano like ʻole me ke kālele pū ʻana i nā loina kuʻuna o ke mele. 7-8.MO.2.1

2.2 ʻIke ka haumāna i nā ʻano ʻokoʻa o ke mele/oli (mele wahi pana, mele inoa, kānaenae, ke kiʻina leo, a pēlā aku) a me nā hiʻohiʻona o ia mau ʻano mele. 7-8.MO.2.2

3.1 Hoʻohālikelike ʻia ke mele i lohe ʻia me ka mea i kākau ʻia. 7-8.MO.3.1

Ke Skip to main content **Iā ʻAno Kākau** 3.1

1.1 E kākau i moʻolelo: 7.K.1.1

- a e hōʻike ana i ke ʻano a me ka hana o ka mea nona ka moʻolelo 7.K.1.1.A
- e e hōʻike ana i mau haʻawina a nā hāmeʻe ʻokoʻa i aʻo mai ai 7.K.1.1.E
- i me ka hoʻohana ʻana i nā ʻano hiʻohiʻona moʻolelo like ʻole ma ke kaʻina kūpono 7.K.1.1.I
- o e kahe maikaʻi ana mai kinohi a i ka pau ʻana 7.K.1.1.O
- u me ka lōʻihi kūpono no kēia pae makahiki 7.K.1.1.U

2.1 Kālailai ʻia nā manaʻo nui o kekahi kumuhana i mōakāka ka waiwai o nā haʻawina i aʻo mai ai. 7.K.2.1

3.1 Hoʻonohonoho a wehewehe mōakāka ʻia ka manaʻo me ke kākoʻo piha ʻia ʻana ona 7.K.3.1

- a me ka hoʻohana ʻana i mau laʻana mai kekahi mau kūmole ʻokoʻa mai 7.K.3.1.A
- e me ke kālailai ʻana i ke ʻano o kekahi mea i ʻimi noiʻi ʻia (me ka hoʻohālikelike hoʻi i nā ʻaoʻao ʻēkoʻa) 7.K.3.1.E
- i me ka hoʻohana ʻana i ka ʻenehana e kākoʻo ai i kona manaʻo (he pōkāmana, he wikiō, a pēlā aku) 7.K.3.1.I

---

2 Nā Loina Moʻolelo 3.2

4.1 E hoʻohālikelike i ka pilina o kekahi loina kuʻuna i nā hāmeʻe o nā moʻolelo ʻokoʻa a hōʻike i ka waiwai o ia mau loina kuʻuna i ia mau hāmeʻe. 7.K.4.1

---

3 Nā Loina Kākau 3.3

5.1 Wehewehe ʻia ke kaona no ka hōʻike ʻana i kekahi manaʻo pālua o ka ʻōlelo hoʻokahi ma nā pōʻaiapili like ʻole. 7.K.5.1

6.1 Pololei ka pela ʻana a me ka hoʻohana ʻia o nā kiko. 7.K.6.1

7.1 ʻOhiʻohi a hoʻonohonoho ʻia ka ʻikepili e pono ai ke kākau ʻoloke ʻa i mea e kūkulu pono ʻia ai kona manaʻo. 7.K.7.1

8.1 Paʻa nā analula like ʻole i pololei ma ka pōʻaiapili kūpono e mōakāka ai ka manaʻo nui. 7.K.8.1

9.1 ʻIke ʻia ka ʻokoʻa o ke ʻano kākau ma nā pōʻaiapili like ʻole. 7.K.9.1

Ka Heluhelu

1 Nā ʻAno Heluhelu 4.1

1.1 Kūkulu ka haumāna i kona manaʻo 7.H.1.1

- a maonālaʻanamaikameaānai heluhelu ai. (3 a ʻoi laʻana) 7.H.1.1.A
- e ma o ke kālailai ʻana i ka manaʻo o ka mea kākau. 7.H.1.1.E

2.1 Kālailai ʻia ke kaʻina hana o ka moʻolelo a me ka pilina o nā hanana i ka holo ʻana o ka moʻolelo. 7.H.2.1

Skip to main content

.1 Kālailai a hoʻohālikelike ʻia nā hiʻohiʻona like ʻole o ʻelua moʻolelo ʻokoʻa. 7.H.3.1

4.1 Noiʻi ʻia nā moʻolelo ʻokoʻa e ʻike ai i nā ʻano ʻokoʻa o nā moʻolelo Hawaiʻi. 7.H.4.1

5.1 Unuhi ʻia ka manaʻo nui o kekahi moʻolelo. 7.H.5.1

2 Nā Loina Heluhelu 4.2

6.1 Kālailai ʻia ka ʻikena kuʻuna a me ke kuanaʻike Hawaiʻi. 7.H.6.1

7.1 Kālailai ʻia nā loina kuʻuna o ka moʻolelo me ke kākoʻo ʻana i kona manaʻo. 7.H.7.1

8.1 Ua paʻa nā pilinaʻōlelo a me nā huaʻōlelo e heluhelu ai i nā moʻolelo no ia pae me ka maopopo. 7.H.8.1

9.1 Maopopo leʻa ka manaʻo o kekahi huaʻōlelo hou ma o ka pōʻaiapili moʻolelo/ māmalaʻōlelo a hoʻohana ʻia ia huaʻōlelo e ʻoi aʻe ai ka waihona huaʻōlelo a ka haumāna. 7.H.9.1

10.1 Kālailai ʻia ka manaʻo nui o kekahi ʻŌlelo Noʻeau e hōʻike ai i ke kuanaʻike Hawaiʻi me ke kākoʻo. 7.H.10.1

11.1 ʻIke ʻia hoʻi he nīnau ka nane e pane ai a wehewehe ʻia me ke kākoʻo. 7.H.11.1

12.1 Maopopo leʻa nā manaʻo pālua o kekahi ʻōlelo a wehewehe ʻia hoʻi nā manaʻo ʻokoʻa o ia ʻōlelo hoʻokahi. 7.H.12.1

13.1 Kālailai ʻia he mau kūmole like ʻole no ka wae ʻana i ʻike i pili i kekahi kumuhana kikoʻī. 7.H.13.1